

Høringssvar på forslag til endringer av postloven

Dokumentinformasjon:

Saksbehandler: Irene Kalstad Aase	ArkivsakID: 12/5142
Tlf: 70 16 20 24	JournalpostID: 18/14448
E-post: postmottak@alesund.kommune.no	

Behandling:

Saksnummer:	Utvalg:	Dato:
028/18	Formannskapet	20.03.2018

028/18 - Formannskapet

Vedtak:

Ålesund formannskap støtter i all hovedsak høringsnotatets beskrivelser av behovet for endringer av postloven. Det er imidlertid drastisk å gå så langt i endringene som departementet legger opp til.

Formannskapet vil primært anbefale at endringene skjer ved at alternativ 2 (2,5 omdelingsdager i uken i tettbygde strøk og 5 omdelingsdager i spredtbygde strøk) innføres som en mellomløsning i perioden 2020-2025, og at en deretter går over til alternativ 3 (2,5 omdelingsdager i uken i hele landet).

Det er etter formannskapets mening fullt mulig å lage kriterier for hva som defineres som by/tettbygde strøk. Dersom alternativ 3 likevel velges fra 2020 bør det vedtas en modell for kompenserende tiltak for personer som ikke har forsvarlig tilgang til postfremføring over natt fra noen aktører.

Dersom det forventes at kommunene skal levere post til personer som har behov for hjelp til henting av post, stilles det krav om at det gjennomføres en egen utredning og kostnadsberegning før slik tjeneste eventuelt kan iverksettes.

Behandling:

Alternativt forslag fremmet av partiuavhengige Kirsti Dale

Formannskapet i Ålesund går for at postomdelingen opprettholdes 5 dager i uken, og går derfor for alternativ 1.

Votering:

Rådmannens forslag ble vedtatt med 10 mot 3 stemmer.

Kirsti Dale (UAVH) sitt alternative forslag falt med 10 mot 3 stemmer.

Rådmannens innstilling:

Ålesund formannskap støtter i all hovedsak høringsnotatets beskrivelser av behovet for endringer av postloven. Det er imidlertid drastisk å gå så langt i endringene som departementet legger opp til.

Formannskapet vil primært anbefale at endringene skjer ved at alternativ 2 (2,5 omdelingsdager i uken i tettbygde strøk og 5 omdelingsdager i spredtbygde strøk) innføres som en mellomløsning i perioden 2020-2025, og at en deretter går over til alternativ 3 (2,5 omdelingsdager i uken i hele landet).

Det er etter formannskapets mening fullt mulig å lage kriterier for hva som defineres som by/tettbygde strøk. Dersom alternativ 3 likevel velges fra 2020 bør det vedtas en modell for kompenserende tiltak for personer som ikke har forsvarlig tilgang til postfremføring over natt fra noen aktører.

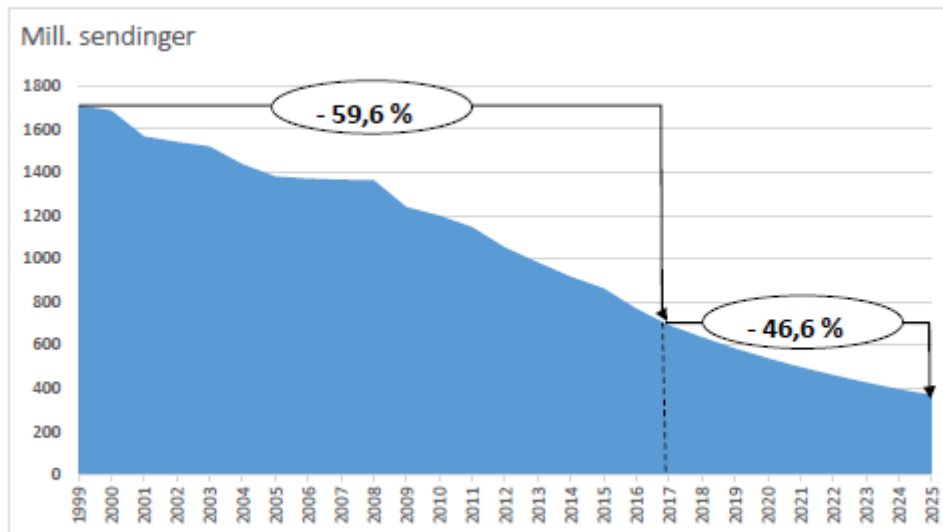
Dersom det forventes at kommunene skal levere post til personer som har behov for hjelp til henting av post, stilles det krav om at det gjennomføres en egen utredning og kostnadsberegning før slik tjeneste eventuelt kan iverksettes.

Bakgrunn:

Kravet til leveringspliktige posttjenester i fremtiden – forslag til endring av postloven er på høring, med høringsfrist 4. april 2018.

Den fysiske postmengden i Norge er i sterkt fall. Det samme skjer i andre nordiske og nordeuropeiske land. Det koster det norske samfunnet å opprettholde leveringspliktige posttjenester. Staten kompenserer Posten Norge for den ulønnsomme delen av den såkalte leveringsplikten, som er regulert i postloven. Denne kompensasjonen kalles statlig kjøp av posttjenester. Ved forrige endring av postloven ble Posten fritatt for leveringsplikt på lørdager. På grunn av sterkt fallende postmengder har Posten Norge bedt Samferdselsdepartementet om ytterligere endringer i Postloven så raskt som mulig.

Figur 1 Volum for brev, småpakker og aviser 1999 til 2025

Kilde: Posten Norge AS

Inntektene går ned, mens kostnadene for det landsdekkende distribusjonsnettverket i stor grad ligger fast. Derfor mener Samferdselsdepartementet at det også i Norge må gjøres en avveining mellom å fortsette å betale for dagens servicenivå eller å redusere omdelingsfrekvensen for post.

Departementet har bestilt en rapport fra Copenhagen Economics (CE) både for å få kontrollert Postens egne beregninger, og for å få utredet de økonomiske konsekvensene ved ulike modeller for endring i postloven. Rapporten gir en grundig oversikt over både konsekvenser for innbyggerne og kostnader for staten (statlig kjøp) ved **de ulike alternativene**:

Alternativ 1: Fortsatt omdeling fem dager i uken i hele landet.

Alternativ 2: 2,5 omdelingsdager i uken i tettbygde strøk og 5 omdelingsdager i spredtbygde strøk.

Alternativ 3: 2,5 omdelingsdager i uken i hele landet.

Alternativ 4: En omdelingsdag i uken i hele landet.

I punkt 2.2.2 i høringsnotatet finner vi konsekvensene av de fire alternative servicenivåene.

Statlig kjøp av posttjenester ventes i 2018 å utgjøre 500 mill. kr., ved krav om levering 5 dager. Alternativ 1 er ingen endringer i leveringsplikten. Da vil statlig kjøp på grunn av økende ulønnsomhet stige til 1 mrd. i 2025.

Vurdering:

Samferdselsdepartementet sier: «Vi kommuniserer i dag tryggere, raskere og mer effektivt enn noen gang tidligere ved hjelp av digitale løsninger.» Som følge av vår kommunikasjonsendring har leveringsplikten etter postloven gått i retning av ulønnsomhet. Samferdselsdepartementet mener derfor at vi, også i Norge, må gjøre en avveining mellom å fortsette å betale for dagens servicenivå eller redusere leveringsfrekvensen for post.

Å redusere servicenivået vil uten tvil gi økonomisk gevinst som kan brukes til andre samfunnsformål. Det er også et faktum at våre måter å kommunisere på har endret seg, om enn ikke for alle.

Rapporten til CE nevner blant annet følgende mulige kompenserende tiltak for å sikre de som har

et kritisk behov:

-Målrettede tiltak til enkeltgrupper tilsvarende dagens ordning for gratis fremsending av blindeskriftsendinger, altså at staten fullfinansierer nye løsninger.

-Direkte kompensasjon til sårbare brukere/brukergrupper i form av kompensasjon for bruk av eksisterende ekspresstjenester eller gratis transport til ekspedisjonssted.

-Bruk av alternative og allerede eksisterende nettverk for distribusjon, for eksempel hjemmehjelpen, skolebussen eller avisbudnett.

-Promotering av alternative teknologier, for eksempel gjennom tilbud om opplæring i bruk av digitale verktøy eller gjennom kjøp av mobilt utstyr eller mobil bredbånd.

Departementet vurderer å innføre en forskrift som åpner for å pålegge Posten å tilby postbokser ved alle faste ekspedisjonssteder. Tilbudet skal være kommersielt og selges til forbruker til selvkost slik forbruker selv betaler alle kostnader forbundet med ordningen. En slik ordning vil gi forbruker daglig levering av postsendinger på nærmeste ekspedisjonssted, mot betaling. Fysisk avstand til henting av egen post blir lengre enn i dag.

Posten leverer nå ca. 15 % av avisabonnementene daglig. Det betyr ca. 150.000 aviser daglig. Disse avisene vil med foreslått lovendring komme til abonnenten etter utleveringsdato om Posten skal fortsette å levere. Det er nærliggende å tro at avisene vil tape kunder på en slik ordning, men avisene kan unngå dette ved å skifte leverandør. Departementet argumenterer med økt bredbåndsdekning med stadig flere abonnenter og stadig økt digitaliseringskompetanse i befolkningen. Flere og flere leser aviser på nettet og papirutgaven er blitt mer et supplement, sier departementet.

For biologiske preparater vises det til at Sykehusinnkjøp HF har inngått avtale med Posten Norge AS om frakt av laboratorieprøver fra legekontorer til sykehusene. Det offentlige tar kostnaden for denne tjenesten, ikke den enkelte pasient. Dette vurderes å være en god løsning som ivaretar behovet for rask levering.

Frakt av medisiner fra lokale apotek og nettapotek kan gjelde legemidler til alvorlige sykdommer mv. med fraktfusjon og andre medisiner og medisinsk forbruksmateriell med vanlig forsendelse. Medisiner med fraktfusjon sendes med ekspres over natt. Departementet antar at foreslåtte lovendringer ikke vil påvirke forsendelsesmåten og kostnadene til fraktfusjonsordningen, men de er ikke sikre på dette. De andre medisinene vil komme forbruker/pasienten i hende etter 4-6 dager som følge av foreslått lovendring. Departementet sier at dette normalt sett vil være tilstrekkelig for de fleste apotek kunder. Det er svært mange forutsetninger som må være til stede for at sending av vanlige medisiner og forbruksmateriell skal ha behov for ekspres over natt, se høringsnotatet s. 14. Departementet mener at det ikke er behov for å opprette statlige kostbare spesielløsninger. Ålesund kommune er enige i at en utvidelse av fraktfusjonsordningen vil kunne fungere som et kompenserende tiltak.

Postlovens formål er å «legge til rette for at brukere over hele landet skal få tilgang til gode og fremtidsrettede posttjenester, og et likeverdig tilbud av leveringspliktige tjenester til overkommelig pris, gjennom effektiv bruk av samfunnets ressurser.» Samferdselsdepartementet mener at det digitale skiftet fører til et så sterkt fall i etterspørselen etter de tradisjonelle posttjenestene at det ikke er fremtidsrettet å opprettholde tjenestenivået vi har i dag. Det er ikke alle som tar del i det digitale skiftet. Norge har fortsatt en generasjon uten digital kompetanse og departementet sier at det gjelder 30- til 35.000 nordmenn og kvinner.

Valgloven sier at forhåndsstemmer som mottas for andre kommuner bør sendes daglig. Ålesund har Post i butikk i samme bygning som rådhuset og så lenge det tilbudet består er nærheten og tilgangen tilstrekkelig. Kommunen har også postboks adresse som gjør at vi kan motta daglig. Utdfordringer kommer dersom post i butikk tilbudet forsvinner. Når det gjelder forhåndsstemmemottak for andre kommuner og forsendelse av disse før valgdagen, bør posten pålegges å holde åpent for forsendelse og utlevering også lørdagen før valgdagen. Dette vil øke antall forhåndsstemmer som mottas og som blir registrert som gyldig mottatt stemme.

For øvrig er å nevne at kommunene fikk høye utgifter til ekspresslevering av forhåndsstemmer som ble mottatt til andre kommuner inn til helga før valgdagen høsten 2017. Dette ble gjort for å sikre at forhåndsstemmene skulle komme rett kommune i hende, for å bli tellende i valget.

EUs postdirektiv artikkel 3 har inntil nylig blitt tolket slik at leveringspliktig tilbyder skal samle inn og levere ut post minst fem dager i uken, jf. postloven § 7 nr. 2 og 3. De mest digitaliserte landene har innført nye måter å tolke leveringsplikten på som kan tyde på at det er tilstrekkelig at det finnes et tilbud om en kommersiell tjeneste som kan benyttes for å oppnå daglig utdeling av sendinger. Tilsynsmyndighetene i Brussel har ikke gitt sanksjoner per i dag, men reaksjoner kan ikke utelukkes.

For forslag til lovendringer vises til høringsnotatet, sidene 18 og 19.

Økonomiske konsekvenser:

Samferdselsdepartementet har innhentet en utredning og rapport fra Copenhagen Economics (CE) som er tilgjengelig på departementets nettsider

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---kravet-til-leveringspliktige-posttjenester-i-fremtiden--forslag-til-endring-av-postloven/id2583687/>

Denne viser en gjennomgang av postens beregninger, fire alternative servicenivåer og konsekvenser av servicenivåene. Kort oppsummert kan det framstilles slik (s. 21 i høringsnotatet):

Alternativ	Statlig kjøp 2025	Besparelse
Opprettholde dagens løsning	988	0
Omdeling hver dag eller annenhver dag avhengig av avisbudnett	736	252
Omdeling annen hver dag i hele landet	338	650
Omdeling én dag i uka	63	925

Tabell 1 Beregnede kostnader for alternative nivå på leveringsplikten

		Nettokostnader (mill. kr)								
Alternativ	Omdelingsfrekvens	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
1	5 dager i uka	497	526	558	712	786	854	924	988	
2	2,5 og 5 dager i uka	391	399	409	542	594	642	691	736	
3	2,5 dager i uka	58	59	60	184	226	264	303	338	
4	1 dag i uka	58	59	60	61	62	62	63	63	

Kilde: Copenhagen Economics (2017)

Juridiske konsekvenser:

Foreslått lovendring vil redusere leveringstjenesten til Posten med 50 %.

Andre driftsmessige eller organisatoriske konsekvenser:

Tilgjengeligheten til postboks og øvrige posttjenester vil variere ut fra hvor du bor i Norge.

Konklusjon med begrunnelse:

Digitalisering, innovasjon og utvikling er samfunnsgoder vi ønsker mer av. Samtidig vurderes det for tidlig å halvere leveringstilbudet som er et felles samfunnsgode. Rådmannen følger vurderinger om lønnsomhet mv som er gjort av departementet, men anbefaler å iverksette alternativ 2 fra 2020 og vente med å halvere leveringskravet (alt 3) til Posten til 2025. Da vil man kunne oppnå et mer tilrettelagt tilbud til distrikts Norge og gi rom for oppbygning av et differensiert posttilbud med kompenserende tiltak for sårbare grupper.

Liv Stette
rådmann

Utrykte dokumenter i saken:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---kravet-til-leveringspliktige-posttjenester-i-fremtiden--forslag-til-endring-av-postloven/id2583687/>

Vedlegg:

1. Høring - omfanget av leveringspliktige posttjenester - Høringsfrist 06.04.2018
2. Høringsnotat